

SIR EDWARD BAILEY

Noen minneord

av

OLAF HOLTEDAHL

Den 19. mars 1965 døde, 83 år gammel, Sir Edward Bailey, en av de mest fremstående representanter for britisk geologi i senere tid, og en av den geologiske verdens sterkt særpregede skikkelser. Etter å ha fullført sine studier i Cambridge kom Bailey til den skotske avdeling av The Geological Survey of Great Britain der han snart fikk som arbeidsfelt et av de områder der han skulle gjøre en særlig omfattende innsats, den sydvestlige del av Grampian Highlands-området. I de sterkt oppskårne landskaper her kom hans usedvanlig kraftige fysikk ham til stor nytte. I samarbeide med C. T. Clough og H. B. Maufe, utga han i 1909 den klassiske utredning om "The Cauldron-Subsidence of Glen Coe": innsynkningen av en rund-aktig jordskorpeblokk bestående av Old Red lava med underliggende kaledonske bergarter, og med intrusivbergarter opptrengt langs grensen og også, som større granittmasser, tilstede bl.a. i dypere deler av den sunkne blokk. Det ble trukket den slutning at der var en genetisk sammenheng mellom slike synkninger og dypbergarters oppstigning, ideer som siden er kommet til anvendelse rundt om på jorden, bl.a. i Oslo-feltet. Et forskningsarbeide av annen art var studiet av de overordentlig kompliserte stratigrafisk-tektoniske forhold i de sydvestlige Highlands' Dalradian-kompleks, der Bailey både i denne tidlige del av sitt liv og senere har gjort en imponerende innsats. At enkelte slutninger i tidens løp har måttet korrigeres, var vel neppe til å unngå.

Baileys geologiske arbeider ble avbrutt ved hans deltagelse i den første verdenskrig, i årene 1915–18. Her ble han alvorlig såret både i 1916 (ved Somme) og i 1918 (Ypres). Han fikk militære utmerkelser (og ble bl.a. ridder av æreslegionen), men hadde mistet et øye og alvorlig skadet den ene armen. Etter krigen fikk han ledelsen av Survey-undersøkelsene i de indre Hebridene område, med bl.a. den store

Mull-øya, der han alt tidligere hadde gjort overordentlig inngående undersøkelser. Også fra dette område har han sammen med sine medarbeidere levert arbeider som vil bli stående som klassiske, med utredning av det kompliserte tertiære erupsjonsbilde (bl.a. utallige "ring-dykes", "cone-sheets" m.v. av forskjellige generasjoner). I 1929 ble han kallet til Glasgow-universitetet som professor og virket der til han i 1937 fikk direktør-stillingen ved Geological Survey, med fratreden 1945. Her ble virksomheten selvsagt preget av den nye verdenskrig, og institusjonens arbeide ble lagt sterkt om i praktisk retning. Og Bailey fikk også et verv av annen art: en ledende stilling i London Civil Defence organisasjonen der hans mot og koldblodighet igjen fikk stå sin prøve.

I det foregående har bare noen få av Baileys mangfoldige bidrag i den geologiske forskning kunnet nevnes. Han har ellers publikasjoner ikke bare om (høyst forskjelligartede) emner innen britisk geologi, men også avhandlinger fra mange andre deler av verden som han har besøkt. Det kan nevnes at han er en av de første som har gjort oppmerksom på betydningen av submarin «slumping» for tolkingen av visse foldestrukturer m.v. i geologiske lagrekker. Hans interesse for, og kjennskap til orogene strukturer fremgår bl.a. av hans bok "Tectonic Essays, mainly Alpine" fra 1935. Bailey hadde en sterk interesse for forskningens utvikling, og har skrevet om den britiske Geological Surveys historie (1952) og en bok om Lyell (1962) og etterlot seg et manuskript om James Hutton. Sammen med Weir og McCallien utga han 1939 en lærebok "Introduction to Geology".

Bailey kombinerte evnen til omhyggelig detaljarbeide med et oversiktlig syn og med idé-rikdom. Med sin begeistring for forskningsarbeidet, sin utrettelig energi og vitalitet, virket han i høyeste grad stimulerende på medarbeidere og elever, og ikke mindre på de mange geologer fra andre land som han førte rundt til sine arbeidsfelter, eller som hadde ham som en intenst våken og interessert ledsager på egne jaktmarker.